

NAPREJ

Glasilo Socialistične stranke Jugoslavije.

Izhaja razen ponedeljka in dneva praznika vsak dan.

Uredništvo in upravnništvo: Celje, Strossmayerjeva ul. št. 1, I. nadstropje.

Naslov za dopise: »NAPREJ«, Celje; Ček. rač. št. 11.959.

Stane mesečno 20 Din; za inozemstvo 30 Din.

Oglaš: prostor 1X65 mm 1 Din.

Dopise frankirajte in podpisajte, nicer se ne priobčijo. Rokopisi se ne vračajo. Reklamacije za list so poštne preste.

Komunizem, pa takšen!

(Dopis iz Lok pri Zagorju ob Savi.)

Čenjeni sodrug urednik!

Radi napadov komunističnih časopisov na našo stranko sem po svojem prepričanju primoran, da ti pošljem prepis pisma, ki mi ga je poslal moj prijatelj, ko se je vrnil iz Rusije.

Pismo pravi med drugim sledeče:

Kako se imate tam v starem kraju? Sam si predstavljam stvar takole: Počasi prihaja vse, kar je spremenila vojna, zopet na stari tir. Ljudje, kateri so v vojni ostali živi, so se postarali, stari so pomrli in zopet so se narodili novi. Tako se pač vrti naše življenje, kakor se suče zemlja. Šege imate te, ki ste jih imeli. V resnici se je spremenilo samo to, da so sedaj napisi in dokumenti, kjer so bili prej v nemškem in slovenskem jeziku, samo v srbohrvaškem z dvema raznim pisavama, v cirilici in latinici, kaj ne? Ljudski red je pa takšen, kakršen je bil. Bogati imajo silo in pravico, revni pa nič in se morajo ravnati po starih pregovorih in naukih (ki so tudi vedno novi): Moli in delaj, daj cesarju, kar je cesarjevega in Bogu, kar je božjega, samemu sebi pa nič! Kakor čitam po časopisih, preganjajo tudi komuniste v Jugoslaviji. No, to ni škoda. Boljše je vedno monarhija kakor pa tak komunizem, kakor je v Rusiji. Meni je dobro znan in še danes me zaboli želodec in dobim tak apetit, če se spomnim, kako sem poslednji čas pri tisti komunistični svobodi glad trpel. Razen tega pa tak komunizem, kakor je v Rusiji, po osebah in dejanjih nič drugačen ni, nego so drugi sistemi. Kdor je na vrhu, ima vse, kar si požel, ali drugače rečeno: bogat je in bogati imajo, kakor sem prej povedal, pravico in silo, vsi drugi, ki stoje pod njimi (proletariat!), pa so živo orodje v njihovih rokah. In s tem orodjem delajo

v svojo korist, ne pa v korist naroda, kakor si ta želi . . .

(Sodrug, ki nam to pismo pošilja, bi hotel, da dodamo kak komentar, češ, da ga je potrebno. Gotovo, vsaj za one, ki niso bili nikoli v Rusiji ali pa le samo takrat, ko se je še pobirala tam smetana s krvavega mleka, pa pravijo danes, da so z dušo in telesom za komunizem in sicer za ruski komunizem. Pa za te ljudi bi bil najboljši komentar ta, če bi si pismo prebrali in bi jih potem poslali še enkrat v Rusijo pogledat, kaj se je iz tistega mleka sklislalo. Drugi komentar bi pa bil potreben ljudem, kakor je pisec objavljenega pisma, če resnično mislijo, da je treba smatrati za boljši ekstrem, če s prvim ne gre, n. pr. v tem slučaju monarhijo pred ruskim boljševizmom. Nič ni boljše, kar omogoča posameznikom s terorjem in ljudsko krvjo nadvlado, pa naj se kri počasi preliva ali pa naenkrat po cele škafe. Naši komunisti v Jugoslaviji so nedolžni, če jih buržujski sistem z nasiljem ugonablja in zato jih je škoda. Samo zapeljani so, ker ne poznajo razmer, za katere se bojujejo in ker ne poznajo sistema. Če bi imeli objektivno resnico pred seboj in če bi jo poznal tudi pisec pisma z obeh strani, pa bi se vsi skupaj borili za pošten sistem, brez nasilja, a zato pa tem silneje vplivajočega. Op. uredn.)

Mezdno gibanje kovinarjev na Jesenicah, Javorniku in Dobravi.

Kakor smo že svoječasno poročali, smo pričakovali zadnjega od vodstva KID., to je pismeni odgovor, in pred dnevi je podjetje tudi pismeno odgovorilo preko vseh utemeljitev in upravičenih delavskih zahtev, da ne more povišati plaše. Ne moremo se skriti v odgovoru, da ni podan po stanju KID., temveč da je sugeriran na iniciativo

Zveze industrijcev. Pa bodi kakorkoli, če delajo take manevre razni doktorji, ki se nahajajo pri KID., po iniciativah tajništva Zveze industrijcev, je obžalovanja vredno, da je vodstvo v krempljih takih ljudi, katere delavstvo sedaj vendar lahko spozna, kakšna je njihova razupita širokogrudna narodnost, pod katero se hočejo skrivati hijenski valpeti, delavske krvi žejni.

Se ni izključeno, da se zadeva mirno reši, ker ves čas tega meznega gibanja glavnega ravnatelja g. Notta ni bilo doma, če pa tudi on, ki mu je bedni položaj delavstva globoko znan, podleže manevru, kakor izvajajo na račun KID. razni advokati, tedaj naj prevzame vso upravičeno ogorčenost delavstva na svoje rame, kajti delavstvo ni slepo in vidi možnosti, da si lahko pomaga! Skrb za eksistenco ubija družinskim očetom kakor vsem drugim vsako voljo in veselje do dela in če delavca misli radi bede begajo povsod drugam, samo ne na delo, je jasno, če hočejo gospodje natačin zboljšati visoke dobičke, da bodo dosegli ravno nasprotno: anarhijo mesto delavne discipline. Za pošteno delo pošteno plačo, to je parola vsega razredno organiziranega delavstva, vsako očitje, da delavstvo ne upošteva delavne discipline, je odveč in neutemeljeno, ker delavne discipline brez zadostne eksistence in zadovoljstva ni in je ne bo. Ta disciplina je pa prvi pogoj za procvit vsake industrije in obrti.

Kazalec usode se pomika na 12. uro, gospodje, in če jeseniško delavstvo v skrajni napetosti ne uganja nobenega poma, je to znamenje njegove izobrazbe in hladnokrvnosti, za vas pa je to mir pred viharjem, katerega v interesu podjetja lahko preprečite. Za javni dokaz o položaju tukajšnjega delavstva služijo bleđi, upadli, bolehn, izmučeni in razorani obrazi od bede ob trdem, suženjsko plačanem delu.

In župan deženega stolnega mesta Ljubljane ta in ta, da je postal takrat ta in ta plemeniti. Vse res, vendar če bi pogledali dve kolena nazaj, bi videli, da diši ta »plemenitnik« nekotliko pohlevno in pognojno, kakor je rekel sedaj že umrli Mencinger. Torej vsi smo enaki in se tega tudi zavedamo.

Če gremo v nedeljo ob enajstih v Tivolli ali Zvezdo, se poznamo vsi in se vsaj z očmi, če ne že s klobuki in glavami pozdravljamo. Vemo čisto natančno: ta je bil včeraj pijan, ta bo danes, tega so zadnjič aretirali, to je zapustil mož, temu je ušlo dekle, ta ima metreso, ta dvanaest otrok, temu se potijo noge, ona ima barvane lase. Koliko je tukaj snovi za globoka, tiha premišljevanja in za nepotrebne družabne debate! Vendar je vse to časovno in minljivo, zato bi rad opozoril na globlji pomen tega nacionalnega in državnega pokreta, kakor bi rekel »Slovenski Narod«. Pomislite namreč, kako široko polje se nudi tukaj statistiki; statistika pa je znanost in znanost je večna! Ali ne čutite zopet tisto filozofijo večnosti, ki gre skozi Ljubljano? Kaj bi bil dal lord Carnarvon na smrtni postelji, če bi bil mogel dobiti tako statistiko o faraonu Tutankamnu in njegovi okolici, kot jo bo lahko imel čez pet tisoč let o Ljubljani in »Slov. Narodu«? Zdaj občutite, kje se stika preteklost z bodočnostjo, časovnost z večnostjo, zato tudi razumete sedaj, kaj pomeni:

»Stoji, stoji Ljubljana, Ljubljana dolga vas.«

Prosveta,

Delavstvo naj upošteva železno disciplino in zaupa predvsem v lastno moč in se naj zaveda, da če mu bo skrajni boj vsiljen, bo to pomenilo zmagati za deset let ali pa za dvajset let podleči še hujšemu izkoriščanju.

V vsakem boju je samo dvoje, zmaga ali suženjstvo, brez boja pa ni osvobojenja, zatorej, sodrug!, s tem računamo in storimo svojo dolžnost, če počni napeti lok!

Svaka sila do vremena!

Politične vesti.

* **Debata o uradniškem zakonu** se nadaljuje. Zakonodajni odbor se vsekakor očitno trudi, da čimprej izvrši dano mu nalogo, vendar zahteva njegovo delo ogromno časa. Koliko slojev čaka z nestrpnostjo na svoje zakone pa bojo še najbrže čakali.

* **V sredo je bila seja ministrskega sveta**, na kateri je min. svet reševal najprej razna resortna vprašanja ter nato kratko razmotrival o notranji in zunanje politični situaciji. Glede stavke pomorskega proletariata je minister dr. Ninčič predlagal sestavitev posebne komisije, ki naj poišče vzroke stavke in razmerje med mornarji in družbo. Potem mora komisija vse uspehe svojega delovanja poročati min. svetu, ki bo skrbel za to, da se na Jadranu zopet vpostavi redna plovba.

* **Konkordat z Vatikanom** je sklenjen. Jugoslavija je razdeljena na 5 škofij. Ljudje imajo dvoje vrst gospodarjev.

* **Nacionalistična hijena.** Pred par dnevi so našli v nekem gozdu blizu Dunaja že skoro strohnelo truplo umorjenega mladeniča. Preiskava je izsledila, da je bil ta mladenič neki Karger, član nemške morilske narodnosocialne stranke in da ga je ubil neki drugi član te stranke Novosad, baje zato, ker je Karger izdal razne tajnosti. Ni še ugotovljeno, koliko so igrali pri tem umoru svojo ulogo drugi motivi, še manj čedni nego »idealistični« politični, ker je morilec svojo žrtev tudi oropal, pa gotovo je, da nosi hackenkreuzlarska (nemška fašistovska) taktika v prvi vrsti odgovornost za to ogabno dejanje. Tekom nadaljne preiskave so aretirali še celo kopico morilčevih pajdašev, ki so pripotovali na Dunaj z namenom, da izvršijo atentate na razne visoke osebnosti (kancelarija Seipla, socialdemokratskega državnega tajnika Deutscha itd.). Vsi so sedaj že pod ključem. Pripomniti je treba, da ta umor ni edini v zgodovini nemškega fašizma, da jih je bilo nasprotno v zadnjem času že cela vrsta, iz istih motivov in eden ogabnejši ko drugi. Proti temu nacionalizmu je naš jugoslovanski pravo dete v plenih. Upamo pa, da bo tudi ta dorasel, če bo ljudstvo še kaj dolgo časa vztrajalo v nevednosti in apatiji, idealni mladeniči pa pri svojih idealih.

* **Na Bolgarskem** se še vladni zmaj vedno zavaruje pred kakšno protiakcijo. Sedaj je dal zapreti so-progo Stambolliškega in Ljudskanovo, mater bivšega odpravnika poslov na poslaništvu v Beogradu. Prepovedala je Cankova vlada nadalje vsako podpiranje dijakov, ki študirajo v inostranstvu. Nad 1000 dijakov je tako prepuščenih bedi in pomanjkanju. Nekaj jih je tudi na Dunaju in ti posebno trope. Tam bivajoča voditeljka Daskalov in Obov bosta vse zaposlila pri bolgarskem listu, ki ga nameravata izdati na Dunaju.

* **Aneksija Reke.** Po izjavah italij. min. predsednika Mussolinija namerava

Ljubljana in Ljubljanci.

Ker je »Slov. Narod« načel poglavje o sodobni demokraciji in njenih nedostatkih, zato tudi mi na tem mestu priobčujemo razpravo o Ljubljani in Ljubljancih, ki se nam je zdela vredna posnetka iz »Prosvete«.

Ljubljana je najbolj demokratično mesto v srednji Evropi, da, mogoče sploh na svetu. Demokratično je mesto, demokratični njeni zvesti prebivalci. Pesem pravi: »Stoji, stoji, Ljubljana, Ljubljana dolga vas.« Kaj pomeni ta pesem, bomo videli na koncu tega spisa.

Da je Ljubljana najbolj demokratična, kažejo že njene ulice. Bežijo na levo in desno, vse enako slabo tlakovane, enako prašne in blatne, enako ozke in približno enako slabo obljudene. Kje so tukaj tiste kričave razlike kakor n. pr. med »Mariahilferstrasse« in »Spittelberggasse«? Ni jih in jih tudi ne bo, kajti Ljubljana je demokratična.

In kakor ulice, takšni so tudi napisi na njih. Vsi enako dolgi, z enakimi slovničnimi napakami, pa naj se glasi napis »konji za v štal« ali pa »kavarna in za jutrkovalnica«. Oboje je enako napačno, ali enako prav, če pomislimo, kaj bo pomenila stvar čez deset-tisoč let. Vem, da zahajam tukaj v filozofijo, kajti vsa tista ljubljanska demokratičnost ali če hočete enoličnost, je samo izraz večne resnice: »ne bodi prevzet, ker je vse minljivo«, ali pa: »pred Bogom so vsi enaki«.

Da mi ne bo kdo očital samih trditve brez dokazov, bom povedal samo nekaj. Listi ali časopisi, če hočete tudi novine, so po zahtevu izkušenih mož glasniki javnega mnenja. Dobro. Kakšne liste pa imamo v Ljubljani? Prvič vladne, to je tiste, ki niso za vlado. Po domače rečeno: liste, ki jih berejo tisti, ki imajo kaj, in listi, ki so naročeni nanje tisti, ki bi radi kaj imeli. Oha, boste rekli: zdaj si se pa vjel v lastno past! Počasi, prijatelji: to, kar vi mislite, je namreč — dovolite to besedo — čisto napačno. Kajti uloge se menjajo in nikakor ni eden vedno v vladi, drugi pa vedno v opoziciji, za to že skrbi Pašič. Ko je list v opoziciji, grmi in treska, da bi lahko prišel do vlade, postaja resen in razmišljajoč. Ko pa res pride na vlado, piše, kakor bi bil rekel rajni Prešeren, samo še »mrokrocvetoče rožice poezije«. In njegov tovariš prehaja medtem od »mrokrocvetočih rožic poezije« do resnosti ter groma in treska. Ali razumete sedaj?

Pa pustimo to, kajti Ljubljana ne obstaja samo iz ulic, napisov in listov, ampak tudi iz ljudi, ki se v tem slučaju imenujejo Ljubljanci. In glede značaja mesta pride nekoliko v poštev tudi Ljubljancem.

Ta je demokrat od vrha do tal. To ne sledi samo iz tega, da rad hodi za pogrebi, kjer se naslaja ob misli, da je sam še živ, ampak to izhaja iz nečesa čisto drugega. Vsi Ljubljanci so s kmetov doma. Vem, da bo kdo pripomnil, da je postal »za slavne vlade njegovega Velikanstva, ko je bil deželni glavar ta in ta

Italija anektirati Reko in dati Jugoslaviji nekatere protikoncesije v njeni okolici.

*** Iz Poruhrja.** Posledice atentata v Duisburgu nosi prebivalstvo mesta Duisburga in okolice. Med 8. zv. in 5. zjutraj ne sme biti nihče na ulici, nadalje morajo meščani Duisburžani plačati globo 30 milijard mark.

Razno.

r Podružnica »Svobode« v Zagorju ob Savi se je pridružila resoluciji obeh podružnic v Mežici in Črni, ki sta protestirali proti nepravilnemu anuliranju socialističnega naslova za »Svobodo« na zadnjem delegacijskem zboru in ki zahtevata čimprejše sklicanje novega delegacijskega zbora. To bi bila potemtakem že tretja, pa jih je več, in so skoro vse, samo da se mudijo s podobnim nastopom. Torej le ni res, da socialistična načelnost v Sloveniji danes nič več ne velja in da smo edini, ki jo skušamo postaviti na noge!

r V jutrišnji številki objavimo daljše poročilo o predkonferenci delavskih telovadnih enot 30. V. v Mariboru. Ta konferenca je bila tako važna, da zasluži posebnega poročila. Obenem sporočamo, da imamo na razpolago še nekaj številk zadnjega »Ljudskega glasa« s poročilom o vsedelavskem zletu. Obe številki skupaj bosta dobro zlužili onim, ki se zleta niso udeležili, še bolj pa onim, ki se zanimajo in delujejo za delavsko telovadbo. Cena za vsako številko je običajna: 1 Din.

r Brezuspšno delo misionarske »Pravice« »Pravica« si je dolgo časa prizadevala izpreobrniti sodruga »Naprejša« in ga privedi na pot poboljšanja. Ker pa si je skrhala zobe in obrusila jezik, je dejala, da z našo spreobrnitvijo nič ne bo, pa je brez naslovno rubriko posvetila zaenkrat samo »Slov. Narodu«. Zelo nam je žal, da nimamo ob petkih več prilike gledati svoje zlobnosti v ogledalu »Pravice« in zelo nas bo veselilo, če se oglasi še enkrat, pa pove, da mora pred »Naprejšem« tudi »Pravica« umolkneti. Tisti napadek na zidanmoške rudarje bodo pa ti že sami odbili. Nam se zdi samo eno pravilno, to namreč, da »Pravica« maže svoje lastne pristaše oz. njihove voditelje, ko pravi, da so protidelavski elementi. Naj nam pa to vsekakor pojasnijo sodrugi iz zidanmoške cementne tovarne. »Pravica« vam priporoča »Knjigo o lepem vedenju« in »Socializem«. Poglejte no, če ima katoliška Jugoslovanska bukvarna v Ljubljani kaj preveč take navlake, pa pokupite nekaj izvodov, da jo rešite konkurza.

r Morilec drja Rašina, Šoupal je bil obsojen na 18 let težke ječe z enim postom in na vsako obletnico atentata s temnico. Takšne obletnice niso preveč sladkajoče.

Na oni strani morate biti. Kam se odločite?

Ce vam je več za svobodo kakor za suženjstvo, če imate rajši mir kakor vojno, če bi rajši, da bi vi, jaz in vsi drugi stali skupaj rama ob rami, v pravem duhu človečanstva, če verujete v ljubezen namesto v sovraštvo, v konstrukcijo namesto v destrukcijo, če imate vero v boljšo bodočnost človeškega rodu, če bi radi, da bi bilo to ljudstvo in vsi drugi narodi transformirani, človeštvo humanizirano in civilizacija civilizirana, tako da bi pričeli korakati v višjo družbo, v višjo in plemenitejšo civilizacijo, ki je svet še ni videl: boste pristopili v naše gibanje in napravili svoj del, da čimprej napočí dan, ko bomo dosegli popoln triumf. Na tiste, ki ste z nami, ki soglašate z našimi načeli, ki sledite našim idealom, ki resnično verujete, da je ljudstvo sposobno za samovlado, ki ste uverjeni, da smo vredni družbe svobode in da smo mi sami tisti, ki moramo zadati odločilni udarec za doseg te cilje, na vas je dolžnost, da se nam pridružite. Ne čakajte, da postanemo popularni. Potem vas ne bomo rabili in svet ne bo nikoli vedel, da ste vi sploh živeli.

Le človek, ki ima pogum biti v bojnih vrstah in se vojevati za pravico, ki je pošten napram drugim in s tem napram sebi, tak človek naleti na opozicijo. Njegovo delo za pravično stvar mu morda nakopije sovražnikov, toda v vsaki uri preizkušnje stoji z jasnimi čelom, ponosen na svojo močnatost; pogleda slahko v obraz, ne da bi zardel; zvečer

gre k počitku s samospoštovanjem in zjutraj se dvigne kot značaj.

Ne čakajte, vam pravim, dokler ne postanemo večina. Sedaj je čas, da se pridružite armadi tistih, ki imajo to prepričanje in pogum stati ob njemu in zanj. Sedaj je čas, da stopite v emancipacijsko gibanje in pomagajte s tem pomnožiti naše čete, povečati in razviti našo moč in s tem približati čas prihajajoče zmage. E. V. Debs.

Celja.

c Kakor nekdanji lažikomunisti, tako tudi zdaj nekateri posamezniki rujejo proti izobraževalnemu delu. Ker komunisti po prevratu niso mogli drugače onemogočiti debate in diskusije med delavstvom, so jih razgnali. Ker posamezniki v Celju ne morejo drugače prepričati, da spozna delavstvo resnico, so začeli delati proti diskusijam. Da pa ne bi mogel kdo očitati, da delajo proti diskusijam, so začeli s svojimi lastnimi diskusijami. Tako delajo »zedinjevalci«. Kakšen pomen imajo debate med hvaležnimi in podporniki? Kdo bo tam kritiziral? Ali ne bi bilo bolj pametno, da bi bili navzoči tudi tisti, ki so morali skupaj nositi, da je bilo iz česa deliti podporo. Ljudje, ki se hočejo zediniti, morajo priti skupaj in v medsebojni debati morajo razjasniti nesoglasja. Sami po svoji pameti morajo razumeti, za kaj gre, ne pa ozirati se, kaj pravi ta ali oni »bog«. Kakšno »zedinjenje« pripravljajo tisti, ki hočejo, naj bi imel vsak »bog« svoje diskusije? Ali so to sploh diskusije? Malikovalstvo je to!

c Prepoved sejmov. Da se nadaljnje širjenje škrlatic, ošpic in drugih epidemij prepreči in najhitreje zatre, se po zaslusanju mestnega fizikata in iz ozirov javnega zdravstva ukinejo do nadaljnjega pravišči tedenski seimi v mestu Celju, ki se vrše vsako sredo in soboto na mestnem sejmišču pri gostilni »Pri zelenim travniku«, katere posejajo osobito osebe iz območja celjskega okrajnega glavarstva, v katerem še vedno vlada škrlatica.

Mestni magistrat celjski.

Širši sestanek okrožne Strok, komisije v Celju se bo vršil danes v petek ob pol 8. zvečer pri Janžeku. Na željo sodr. Korena se bo vršila debata med Uratnikom in Bernotom pred širšim forumom. Vstop imajo oni, ki so strokovno ali politično organizirani.

Socializem in šola.

Socializem, ki zahteva odstranitev nasprotstev med bogatimi in revnimi, zahteva tudi odpravo razlike med vzgojo bogatinskega sina in med vzgojo sina ubožca. Buržoazija skrbi, da dobe njeni ljudje izobrazbo, katere se smatra za najboljšo — široke vrste revnega ljudstva morajo pa črpati svojo izobrazbo le v ljudskih šolah, ki so seveda še vse pomanjkljive. Buržoazijska mladež dobi splošno izobrazbo, temelječo na znanosti — delavski in kmečki mladež pa se kaže svetopisemska slika stvarjenja sveta, uredbe ljudske družbe in kulturnega razvoja. Ljudska šola že zdavnaj ne odgovarja zahtevam po pravi ljudski izobrazbi, čimdalje bolj postaja organ, ki varuje interese kapitala in sploh posedujočih razredov. Socializem je izraz posebnega celotnega svetovnega nazora, ki stoji v ostrem nasprotstvu z meščanskim svetovnim nazorom. Socializem ne vidi v otroku bodočega meščanskega delavca in brezpravnega proletarca, ampak bodočega člana organizacije svobodnih delavcev. Socializem zato ne sprejema buržoazijske kulture, temveč jo odklanja.

Šola v kapitalistični državi goji cerkveno reakcijo, militaristično kulturo in dinastično zgodovino. Socializem hoče postaviti šolo v službo svobode, hoče jo demokratizirati in jo napraviti, da bo brezplačno pristopna delavskemu razredu, in sicer od ljudske šole do vseučilišča! Socializem hoče šolo socializirati! Cilj cerkvene šole je, vzgojevati ljudi, »da bodo podobni bogu«, da zatro vse želje telesa in da začno zametavati svet.

Fevdalni gospodje v srednjem veku so določili šoli še drug cilj: vzgojevati dobre podanike! Buržoazija današnjih kapitalističnih držav pa je prevzela cilj cerkve in fevdalne gospode ter naložila šoli kapitalistične države, da vzgaja cerkvi in državi potrebni material, državni pokorne podanike, cerkvi ponižne vernike; razširila pa je še cilj šole s tem, da

naj vzgaja še delodajalcem delavce, ki bodo radovoljno delali in ki bodo s svojim stanjem zadovoljni: češ, je že božja volja taka! Zato se današnja šola oficialno bojuje proti socializmu: češ, da je današnji red človeške družbe ustvaril sam Bog, zato bo vedno tako kot je, kajti od Boga ustvarjeni red se ne izpremeni nikoli!

Cilj šole pa ne more in ne sme biti nadzemeljski, ampak čisto posveten. Karl Marks je določil šoli nalogo vzgajati ljudi, ki se bodo mogli udeleževati skupnega dela, ljudi, ki bodo tako praktično kot teoretično izvežebani. Današnja šola vzgaja le teoretično in ne vzgaja torej vsestransko izvežebanih posameznikov, ki bi znali ravnati s stroji in orodji današnje ljudske družbe in ki bi mogli sodelovati pri skupnem izdelovanju. Armadi brezposelnega ljudstva, takozvani rezervni armadi, bi bilo v veliko korist, ako bi njeni člani bili kos najrazličnejšim strojem, kajti potem bi se lahko lotili drugega posla in bi se obvarovali dninarskega dela ter izkoriščanja, čemur je manj izvežban delavec podvržen.

Socialistična šola mora odpraviti nasprotstvo med teorijo in prakso. Če maš kapitalistična šola v učenčevu glavo abstraktno znanost ter vzgaja dijaka (pa bodi inteligenta ali ročnega delavca) za nameznega delavca kapitalistu, mora socialistična šola obratovati veliko pažnjo na prakso in vzgajati zavedne socialne demokrate, ljudi, v katerih bo ljudska dostojnost popolnoma razvita in ki ne bodo vrženi v nobeno mezdno tlačanstvo. Proti bogoslovnemu nauku o šestdnevem stvarjenju sveta postavljamo Darwinov nauk o razvoju v mnogih tisočletjih. Proti čitivu starih bigotnih in po fevdalizmu smrdečih avtorjev zahtevamo branje modernih pesnikov in pisateljev. Sveto pismo, katekizem, cerkveno zgodovino ter podobne stvari nadomestujemo s kulturno zgodovino vseh epoch in razredov ljudske družbe; prebarvano in prirojeno zgodovino nadomeščamo s čisto zgodovino, ki je vedno pripravljena sprejeti vsako zgodovinsko resnico.

Duh tlačanstva se mora odpraviti in nadomestiti z duhom prepričanja svobodnih državljanov. Kapital se ne sme več v šolah poveljevat. Kapital sesa delavčev mozeg, razdira rodbinsko srečo z dolgim delavnikom, možu odvzema ženo, ženi moža, otroke materi, mater otrokom — ta kapital bodi delavskemu otroku pravično načrtan! V šoli naj se pojasnjuje nasprotstva, ki so v današnji družbi, in pokaže naj se tudi na možnost odstranitve teh nasprotstev. Enotno organizirana javna vzgoja bi najbolje mogla današnja razredna nasprotstva odpraviti. Za to deluje socializem in hrepeni po taki vzgoji.

Proletarec.

Iz stranke.

s Člansko zborovanje SSJ v Celju se bo vršilo v nedeljo 8. tm. ob 9. zjutraj v Janžekovi gostilni Za kresijo. To smo razvideli iz redkih lepakov, ki so se v večerajšnjih popoldanskih urah pojavili na celjskih zidovih. Tisti elementi, ki organizacijo razbijajo, so se torej (prepozno!) spomnili, da članskih zborovanj ne gre sklicevati z izključitvijo javnosti. Mi jim bomo pomagali, da bodo imeli z udeležbo čim večji uspeh, čeprav ne bi radi videli, da pridejo tudi tisti, ki drže zvestobo do stranke, ker so hoteli izključiti »Naprejeve« bralce s tem, da nam niso poslali obvestila v objavo. Soderugi in sodružice, vsi na zborovanje na branik za enotno organizacijo!

Vestnik »Svobode«.

v Delavska telovadna enota »Svobode« v Celju ima ustanovno zborovanje v ponedeljek (torej ne v nedeljo, kakor zadnjič poročamo) 9. tm. ob 7. zvečer v gostilni pri Janžeku Za kresijo. Soderugi in sodružice, zapomnite si ta dan in glejte, da pridete čim točneje. Podrobnosti objavimo še jutri. Pred zborovanjem in po njem se bodo sprejemali še novi člani in članice, zlasti pa deca za naraščaj. Z rednim delovanjem pričnemo takoj drugi teden. — Pripravljalni odbor DTE v Celju.

Ce se z nasprotnikom v svojih vrstah ne strinjaš, ga ne blati, temveč pobij njegove argumente z boljšimi argumenti. Razdiranje in blatenje pusti drugim.

Dopisi.

Škofovi manevri na Gorenjskem.

Na čisto prijazen način smo nekje zvedeli, da bo ob priliki birmanskega poseta na Jesenicah njegovo eminenco gospoda Bonaventuro sprejela in pozdravila tovarniška požarna bramba. Znano nam pa ni, če bodo pozdravljale tudi sosedne požarne brambe. Obelodaniti hočemo le sledeče: Pri tovarniški požarni brambi je večina članov tudi organizirana v razredni organizaciji. Ko smo nekega izmed teh vprašali, če bo šel tudi pozdravljat g. škofa, se je junak odrezal: »Zastonj ne grem, ker bom pa dobil »ših« plačan od tovarne, bom pa šel!« Obširnega komentarja k takšni »razredni zavednosti« menda ni potreba. Čudno je le to, da ima tovarna za vse vrste ceremonijskih parad denar, za povišanje delavskih mezd pa je blagajna venomer prazna. Ko je dobil g. dr. Obersnel to zavedno prošnjo, menda od kaplana Pivka, bi bil vendar lahko takoj odgovoril, da požarna bramba ni za rimske parade in ceremonije, temveč je za zabranjenje požarov. Tako je; pa čeprav je dr. Obersnel sokolaš, je vendar predložil kaplanov dopis odboru požarne brambe. Kadar zahteva delavstvo višje mezde, so gospodje tudi enotni, in takile manevri jim celo prav pridejo. Pri požarni brambi jih je bilo samo šest, ki se niso odzvali temu vabilu, vsi drugi pa so bili pripravljeni paradirati gospodu Bonaventuri, saj jih bo tovarna zato plačala. Morda pa je na gasilce tako zelo uplivala pridiga župnika Kosa pri slavnostni maši na Plavžu, v kateri je župnik povdarjal, da morajo gasilci biti na krščanskih temeljih, ker jim bo drugače njihov patron sv. Florjan hrbet obrnil. Prijateljski Božji, niti sveti križ, vsi svetniki s Florjanom in Škofom vred ter izrabljanjem najsvejših narodnih svetinj vas ne bo rešilo pogina, kajti trezni in razredno zavedni bodo šli svojo lastno pot, stran od vas. Spomin na ogenj, pri katerega zapaljenju ste klerikom pomagali tudi vi, g. Kos, še ni ugasnil. Takrat ste gotovo molili k sv. Florjanu, naj požge vse vasi sovražnikov, tudi katoliških in ste gotovo želeli, naj bi sv. Florjan Beograd z bencinom gasil. No, in danes! — Ljudstvo, vrni se vendar k pameti! Socialist.

Ne kritiziraj, če sam ničesar ne ustvarjaš. Ne obsojaj, česar ne poznaš.

Listnica uredništva.

J. J., Jesenice: Dobili smo, žal, za cel dan prepozno. Ostalo objavimo v prih. »Lj. gl.« in današnje še ponatisnemo, če želiš. Drugod tudi napredujemo, navzlic novi ofenzivi. Je pač hudič, da ne more organizacijo nihče ubiti. Pozdrav!

Izdajatelj: Zvonimir Bernot

(v imenu pokr. odb. SSJ in KDZ).
Odgovorni urednik: Alojz Leskošek.
Tisk Zvezne tiskarne v Celju.

Vabilo na

občni zbor

»Prve delavske pekarne«
v Ljubljani, vp. z. z. o. z.

ki se bo vršil v ponedeljek, dne 16. julija 1923 ob 7. uri zvečer v pritličju »Zadružnega doma«, Ljubljana VII., Žibertova ulica 269.

Dnevni red.

1. Poročilo načelstva,
2. Poročilo o računih za leto 1922,
3. Poročilo nadzorstva,
4. Sklepanje o uporabi čist. prebitka,
5. Določitev višine deležev,
6. Volitev načelstva in nadzorstva,
7. Slučajnosti.

Ljubljana, dne 4. julija 1923.

Nadzorstvo.

Kupimo

vsako množino
starega svinca
Puškarna v Kranju.